דִּבְרֵי רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר, שֶׁהָיָה רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר אִם בְּדֶרֶךְ הֵילּוֹכָהּ נִיטְּלָה אוֹמֵר לוֹ חֲרֵי שֶׁלְּךָ לְפָנֶיךָ וְאִם לֹא חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ חָמוֹר.

שואלת הגמרא על תירוץ זה: וּמִי מָצֵית מוֹקְמַתְּ לָהּ כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר, וְהָא קָתָנֵי רֵישָׁא, 'הַשּׂוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר וְהִבְרִיקָה אוֹ שֶׁנִּשְׁתַּטְּתָה אוֹמֵר לוֹ חֲרֵי שֶׁלְּךָ לְפָנֶיךָ', וְאִילּוּ מצינו שֶׁרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אָמַר לְהַשּׂוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר לִרְכּוֹב עָלֶיהָ, וְהִבְרִיקָה אוֹ שֶׁנִּשְׁתַּטְּתָה חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוֹר. מתרצת הגמרא: אָמַר רַבָּה בַּר רַב הוּנָא, מה שמצינו שרבי שמעון בן אלעזר אמר שכששכר לרכוב עליה חייב להעמיד לו חמור, הטעם הוא משום שלִּרְכּוֹב עָלֶיהָ שַׁאנִי, שאי אפשר לרכוב עמה שמא תפול בגשר או שתשליכהו באחד הבורות, ולכן חייב להעמיד לו חמור. אבל בשוכר את החמור כדי לשאת משאות אומר לו הרי שלך לפניך, משום שאף שהיא מתאחרת במלאכתה מכל מקום שייך להשתמש בה.

מוסיף רב פפא: אָמַר רַב פָּפָּא, וְהַשּׂוכר את החמור כדי לשאת עליו כְּלֵי זְכוּכִית, בְּשׂוכר לִרְכּוֹב עָלֶיהָ דְּמֵי, מכיון שאם תפול הבהמה תשבור את כלי הזכוכית. ולכן אם הבריקה או נשתטית יהיה חייב המשכיר להעמיד לו חמור אחר.

השוכר חמור ומתה לו באמצע הדרך: אָמַר רַבָּה בַּר רַב הוּנָא אָמַר רַב, הַשּׂוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר לִרְכּוֹב עָלֶיהָ, וּמֵתָה לוֹ בְּחַצִי הַדֶּרֶךְ, נוֹתֵן לוֹ שְׂכָרוֹ שֶׁל חֲצִי הַדֶּרֶךְ שרכב עליה, וְאֵין לוֹ עָלֶיהָ אֶלָּא תַּרְעוֹמוֹת שהביא לו חמור כחוש.

הגמרא מבררת כיצד מדובר. שואלת הגמרא: הֵיכִי דָּמֵי, אִי דְּשָׁכְיֵיחַ לַאֲגוּרֵי – אם באמצע הדרך שייך לשכור חמור אחר, תַּרְעוֹמוֹת מַאי עֲבִידְתַּיְיהּ – מדוע יש לו עליו תרעומות הרי בקל יכול לשכור חמור אחר ולהמשיך ללכת לדרכו. אִי דְּלָא שָׁכְיֵיחַ לַאֲגוּרֵי – ואם אין מצוי שם לשכור חמור אחר, אַגְרָא בָּעֵי לְמֵיתַב לֵיהּ – וכי צריך לשלם לו שכר על חצי הדרך, הרי לא הועיל לו כלום בזה שהביאו לכאן שהרי לא הגיע למקום חפצו. מתרצת הגמרא: לְעוֹלָם דְּלָא שָׁכְיֵיחַ לַאֲגוּרֵי – שלא מצוי שם באמצע הדרך לשכור חמור אחר, וְהטעם שצריך לשלם לו על חצי הדרך שהלך הוא מִשּׁוּם דְּאָמַר לֵיהּ אִילּוּ אֲגַרְתָּא בָּעֵית לְמֵיתַב עַד הָכָא – אילו היית רוצה להגיע עד כאן לַאו אַגְרָא בָּעֵית לְמֵיתַב – וכי לא היית צריך לשלם על כך.

הגמרא מבררת האם כשהשכיר ממנו את החמור אמר לו המשכיר 'חמור זה', או 'חמור סתם'. שואלת הגמרא: הֵיכִי דָּמֵי, אִי דְּאָמַר לֵיהּ כשהשכיר לו את החמור 'חֲמוֹר סָתָם' ולא פרט לו דווקא 'חמור זה', אם כן כשמתה בחצי הדרך הָא חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוֹר אַחֵר, שהרי לא הגביל בדבריו שנותן לו דווקא חמור זה אלא אמר שישכיר לו חמור כלשהו, ואם כן כשמת חמור זה צריך לדאוג ולהביא לו חמור אחר. וְאִי דְּאָמַר לֵיהּ שמשכיר לו 'חֲמוֹר זֶה', אם כן שיעבד לו את החמור הזה לצרכו וגם כשמתה משועבדת לו הנבלה, ואם כן אִם יֵשׁ בְּדָמֶיהָ של הנבילה לְיַקַּח חמור אחר כל שהוא, יַקַּח, וימשיך עם החמור לדרכו. מתרצת הגמרא: לֹא צְרִיכָא, בְּאופן שֶׁאֵין בְּדָמֶיהָ לְיַקַּח חמור אחר.

שואלת הגמרא: ואפילו אם אין בדמים של הנבילה לקנות חמור אחר מכל מקום אִם יֵשׁ בְּדָמֶיהָ לִשְׂכּוֹר חמור אחר, אם כן שיִשְׂכּוֹר, שהרי חמור זה משועבד לו. מתרצת הגמרא: רַב שסבר שלא ישכור בדמי הנבילה חמור אחר, לְטַעֲמֵיהּ, דְּאָמַר רַב לֹא מְכַלְּינָן קָרְנָא – שאין לבלות את קרנו של המשכיר כדי להעמיד לשוכר חמור אחר.

הגמרא מביאה שמצינו שנחלקו רב ושמואל במחלוקת זו: דְּאִתְּמַר, הַשּׂוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר וּמֵתָה לוֹ בְּחַצִי הַדֶּרֶךְ, אָמַר רַב, אִם יֵשׁ בְּדָמֶיהָ של הנבילה לְיַקַּח חמור אחר יַקַּח, אבל יש בדמיה רק לִשְׂכּוֹר, אַל יִשְׂכּוֹר. וּשְׁמוּאֵל אָמַר, אַף אם יש בדמיה רק לִשְׂכּוֹר, יִשְׂכּוֹר. ומבארת הגמרא: מַאי קָמַיפְלְגִי, רַב סָבַר לֹא מְכַלְּינָן קָרְנָא ולכן אין שוכרים בדמי הנבילה חמור אחר, וּשְׁמוּאֵל סָבַר מְכַלְּינָן קָרְנָא ולכן שוכרים בדמי הנבילה חמור אחר.

הגמרא שואלת על דברי רב מברייתא. מקשה הגמרא: מֵיתִיבִי, שנינו בברייתא, מי שלוה מעות מחבירו, ומשכן לו אילן ב'משכנתא דסורא', דהיינו שיאכל הפירות כך וכך שנים [כתשלום להלוואה], ואחר כך יחזור האילן לבעלים בלא כסף ולא יצטרך לפרוע החוב כלל, ובאמצע שנים אלו יָבֵשׁ הָאִילָן אוֹ נִקְצַץ, שֶׁנִּיהֶם אֲסוּרִין בּוֹ – להשתמש באילן לבקע ממנו עצים [לצורך שריפה וכדו'], הלוה אסור משום שהמלוה אוכל בשנים אלו את פירות האילן ואם ישתמש הלוה באילן הרי הוא מכלה קרנו של המלוה בכך, והמלוה אסור שבכך מכלה קרנו של הלוה, אלא כֵּיצַד יַעֲשֶׂה, יִלְקַח בּוֹ קַרְקַע – ימכרו האילן ויקנו בדמיו קרקע ללוה וְהוּא [–המלוה] אוֹכֵל פֵּירוֹת השדה במשך השנים שסיכמו ביניהם. ומסיימת הגמרא את הקושיא: וְהָא הָכָא כשיקחו בדמי האילן קרקע, כֵּיוָן דְּכִי מָטֵי יוֹבֵל קָא חָזְרָא אַרְעָא לְמָרֵהּ – תחזור הקרקע לבעליה, ושמא היובל יגיע באמצע הזמן שהיא ממושכנת למלוה, והלוה לא יקבל מאומה מהאילן שמשכן למלוה, ואם כן נמצא שקָא כָּלֵיָא קַרְנָא – שכלתה קרנם בין של המלוה ובין של הלוה. ומכאן קשה על רב שסובר שלא מכלים את הקרן.

הגמרא מעמידה שמכר לו באופן שלא תצא ביובל. מתרצת הגמרא: הָכָא בְּמַאי עַסְקִינַן דְּזַבְנֵיהּ לֵיהּ לְשִׁיתִּין שְׁנִין – לשישים שנה שאז אינה חוזרת ביובל, דְּאָמַר רַב חִסְדָּא אָמַר רַב קְטִינָא מְנַיִן לְמוֹכֵר שָׂדֵהוּ לְשִׁשִּׁים שָׁנָה שֶׁאֵינָהּ חוֹזֶרֶת בְּיוֹבֵל, שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כה נג) גבי יובל 'וְהָאָרֶץ לֹא תִמָּכֵר לִצְמִתֻת', כלומר שטעמה של מצות יובל היא, שהארץ לא תמכר לעולם לקונה, ולמדים מכך, שרק מִי – קרקע שֶׁכְּשֶׁאֵין שָׁם יוֹבֵל נִצְמֶתֶת – שלולא היובל היתה נשארת לעולם אצל הקונה, דינה שכשיֵּשׁ שָׁם יוֹבֵל אֵינָהּ נִצְמֶתֶת – אינה נשארת לעולם אצל הקונה אלא יוצאת ביובל, יָצְתָה זוֹ – המוכר קרקע עד זמן מסוים, שֶׁאַף עַל פִּי שֶׁאֵין שָׁם יוֹבֵל אֵינָהּ נִצְמֶתֶת – אינה נשארת לעולם אצל הקונה שהרי לסוף אותו הזמן חוזרת לבעליה, אם כן גם כשהגיע היובל אינה יוצאת עד סוף זמן המכירה. שואלת הגמרא על תירוץ זה: סוֹף סוֹף לְכִי מָטוּ שְׁתִּין שְׁנִין – מכל מקום בסוף השישים שנה קָא חָזְרָא אַרְעָא לְמָרֵהּ – תחזור הקרקע לבעליה וְקָא כָּלֵיָא קַרְנָא – ונמצא שכלה קרנו של הלוה, שלא ישאר בידו מאומה.

אלא מעמידה הגמרא: אֶלָּא הָכָא בְּמַאי עַסְקִינַן בִּזְמַן שֶׁאֵין הַיּוֹבֵל נוֹהֵג, שאז אין הקרקע חוזרת לבעליה אלא לעולם נשארת ביד הקונה, ואם כן כאן תשאר הקרקע לעולם ביד הלוה, ונמצא שלא כלה קרנו, ולא קשה על רב. ומוכיחה הגמרא דבריה: הָכִי נָמֵי מְסְתַּבְּרָא, שמדובר בזמן שאין היובל נוהג, דְּאִי סַלְקָא דַּעְתָּךְ בִּזְמַן שֶׁהַיּוֹבֵל נוֹהֵג, וּמְכַלְּינָן קַרְנָא – ואין חוששים בכך שמכלים קרנו של הלוה, אם כן מדוע צריך למכור האילן ולקנות בדמיו קרקע, נְצַלְּחֵיהּ לְצִיבֵי וְנִשְׁקְלֵיהּ – יבקע המלוה את העצים ויקחם להשתמש בהם לשריפה, שהרי בין כך ובין כך כלה קרנו של הלוה. אלא ודאי שלעולם לא מכלינן קרנא ולכן אין משתמשים בעצים.

דוחה הגמרא את הראיה: אִי מֵשׁוּם הָא לֹא קַשְׁיָא – אם משום דיוק זה אין מכך ראיה, שלעולם אפשר לפרש את דברי הברייתא בזמן שהיובל נוהג ומכלינן קרנא, והטעם שקונים בדמי האילן קרקע הוא משום שבאופן זה שייך לפעמים שלא יכלה קרנו של הלוה, כגון, זְמַנִּין דְּשָׁלְמוּ שְׁנֵי מַשְׂכְּנָתָא מַקְמֵי יוֹבֵל – לפעמים נגמרים השנים שהאילן ממושכן אצל המלוה לפני היובל, אִי נָמֵי – אופן נוסף, דְּמָטוּ לֵיהּ זוּזֵי וּפָרֵיק לֵהּ אַרְבַּע וְחָמֵשׁ שָׁנִין מַקְמֵי יוֹבֵל – שיהיה ללוה כסף להחזיר ההלואה ולפדות האילן כמה שנים לפני היובל, שבשני אופנים אלו תחזור הקרקע ללוה לפני היובל, ונמצא שלא כלה הקרן.

הגמרא דנה בענין השוכר ספינה להוליך בה יין וטבעה באמצע הדרך: תָּנוּ רַבָּנָן הַשּׂוֹכֵר אֶת הַסְּפִינָה להוליך בה יין, וְטָבְעָה לָהּ הספינה יחד עם היין בַּחֲצִי הַדֶּרֶךְ, רַבִּי נָתָן אוֹמֵר אִם נָתַן השוכר את דמי השכירות לבעל הספינה, ואפילו נתן את שכר כל הדרך, לֹא יָטוֹל בחזרה את דמי השכירות, אף שטבעה הספינה. וְאִם לֹא נָתַן לו שכרו, לֹא יִתֵּן לו כלל דמי השכירות ואפילו לא את שכר חצי הדרך שהלך.

שואלת הגמרא על דברי רבי נתן: **הֵיכִי דָּמֵי, אִילֵּימָא בִּסְפִינָה זוֹ וְיֵין סְתָם** – שהמשכיר השכיר לו ספינה זו דווקא, והשוכר לא פירש לו ששכרה להוליך יין מסוים אלא שכרה ליין סתם, אם כן קשה, מדוע רק אם לא נתן לא יתן, אפילו **אִם נָתַן אַמַּאי לֹא יִטּוֹל**, הרי טענת השוכר חזקה מהמשכיר, שמכיון שהמשכיר אמר 'ספינה זו', והשוכר אמר 'יין סתם', נמצא שכדי לקיים תנאם המשכיר חייב להביא הספינה ההיא דווקא, אבל השוכר יכול להביא יין אחר, ואם כן כיון שהמשכיר אינו יכול לקיים תנאו והשוכר יכול לקיים תנאו **נֵימָא** לֵיהּ השוכר למשכיר, **הַב לִי סְפִינְתָּא (דאנא)** [וְאָנָא] **מַיְיתֵינָא חַמְרָא** – תביא את הספינה הזו שהשכרת לי ואני יביא יין להוליך בה, אני איני מעכב, וכל זמן שאינך מקיים התנאי החזר לי את השכר שנתתי.

אֶלָּא בִּסְפִינָה סְתָם וְיֵין זֶה – שהמשכיר השכיר לו ספינה סתם, והשוכר פירש לו ששכרה להוליך יין מסוים, ואם כן קשה, **אִם לֹא נָתַן אַמַּאי לֹא יִתֵּן**, הרי מכיון שהמשכיר אמר 'ספינה סתם' והשוכר אמר 'יין זה', נמצא שכדי לקיים תנאם המשכיר יכול להביא ספינה אחרת אבל השוכר חייב להביא היין ההוא, ואם כן כיון שהמשכיר יכול לקיים תנאו והשוכר אינו יכול לקיים תנאו

נִימָא לֵיהּ המשכיר לשוכר, הַב לִי הַהוּא חֲמָרָא וַאֲנָא מַיְיתֵינָא סְפִינְתָּא – תביא את היין שרצית להוביל בה ואני יביא לך ספינה, אני איני מעכב. ומכיון שבידי המשכיר לקיים התנאי והשוכר מעכב, צריך לשלם לו כל דמי השכירות.

מתרצת הגמרא: אָמַר רַב פָּפָּא לֹא מַשְׁכַּחַת לָהּ – לדינו של רב נתן אֶלָּא בִּסְפִינָה זוּ וְיַיִן זֶה, שכיון שלא ביד השוכר ולא ביד המשכיר לקיים תנאו, הלכך יד התובע על התחתונה, ואם נתן השוכר כבר את השכר אינו יכול לבקש זאת חזרה כיון שהמשכיר אומר לו כשתביא את היין ההוא אני לא יעכב מלהביאה הספינה. וכשלא נתן השוכר את השכר לא יתן, כיון שאומר לו למשכיר כשתביא את הספינה ההיא אני לא יעכב מלהביאה היין. אֲבָל בִּסְפִינָה סְתָם וְיַיִן סְתָם שהמשכיר יכול להביא ספינה והשוכר יין, כיון ששניהם יכולים לקיים את התנאי, חוֹלְקִין, אם קיבל המשכיר את כל דמי השכירות, יחזיר החצי, ואם לא קיבל כלל צריך השוכר לתת החצי.

הגמרא דנה בענין השוכר את הספינה ובאמצע הדרך פרק את משאו ממנה: תָּנוּ רַבָּנָן, הַשּׂוֹכֵר אֶת הַסְּפִינָה להוליך בה סחורה עד מקום פלוני בכך וכך, וּפָרְקָה לָהּ – והשוכר פרק והוציא חבילותיו ממנה בַּחֲצִי הַדֶּרֶךְ, נוֹתֵן לוֹ השוכר לבעל הספינה שְׂכָרוֹ שֶׁל חֲצִי הַדֶּרֶךְ שהלך בה, וְאֵין לוֹ עָלָיו תביעת ממון על כך, אֶלָּא תַּרְעוֹמֶת.

מקשה הגמרא: הֵיכִי דָּמֵי, אִי דִּשְׁכִיחַ לְמִזְּבַן – אם מצוי לקנות אוכל במהלך הדרך, אם כן חַמָּר נַמִּי לִיעֲבַד על השוכר שלא יניח יותר ממזונותיו של אותו היום, וְאִי דְּלָא שְׁכִיחַ לְמִזְּבַן – שלא מצוי לקנות אוכל בדרך, אם כן הַשּׂוֹכֵר נַמִּי לֹא לִיעֲבַד על החמר מלקחת מזונות לכל הדרך.

מתרצת הגמרא: אָמַר רַב פָּפָּא לֹא צְרִיכָא דִּשְׁכִיחַ לְמִטְרַח וּלְמִזְּבַן – ששייך לטרוח ולקנות אוכל מֵאֲוּנָא לְאַוּנָא – בכל מלון שיחנו מלילה ללילה, ומכיון שַׁחֲמָר דַּרְכֵּיהּ לְמִטְרַח וּלְמִזְּבַן – דרכו לטרוח ולברר היכן אפשר לקנות מזונות, לכן אינו רשאי ליטול ביציאתו לדרך אלא מזונותיו לאותו היום עד שיגיעו בלילה למלון, אבל שׁוֹכֵר לָאו דַּרְכֵּיהּ לְמִטְרַח וּלְמִזְּבַן – אין דרכו לטרוח ולקנות, לכן רשאי לקחת מזונותיו לכל אותה הדרך ואין החמר יכול לעכב עליו.

הגמרא דנה בענין השוכר את החמור להרכיב עליה איש או אשה, אם יכול לשנות: תָּנוּ רַבָּנָן הַשּׂוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר לִרְכּוֹב עָלָיו אִישׁ לֹא תִּרְכַּב עָלָיו אִשָּׁה מפני שאשה כבדה מאיש, אך אם שכר את החמור להרכיב עליה אִשָּׁה רוֹכֵב עָלָיו אִישׁ. וְאִם שכר להרכיב עליה אִשָּׁה, יכול להרכיב עליה בֵּין אשה גְּדוֹלָה וּבֵין קְטַנָּה, אֲפִילּוּ אשה מְעוּבֶּרֶת שהיא יותר כבדה, וַאֲפִילּוּ מֵנִיקָה – שרובבת יחד עם ולדה.

מקשה הגמרא: הַשְׁתָּא מֵנִיקָה אָמְרַתְּ מְעוּבֶּרֶת מִיבַּעְיָא – וכי לאחר שהתירה הברייתא להרכיב עליה מניקה שרובבת יחד עם ולדה שהם שני גופים והולד כבד, צריכה היא לומר שמעוברת שהיא וולדה הם גוף אחד מותרת לרכוב, והרי הדבר כל שכן.

מתרצת הגמרא: אָמַר רַב פָּפָּא מְעוּבֶּרֶת וְהִיא מֵנִיקָה קָאָמַר – כוונת הברייתא שאמרה 'ואפילו מניקה' שיכול להרכיב עליה אפילו מעוברת שהיא מניקה.

מוכיח מכך אביי: אָמַר אַבָּיֵי, מהברייתא שאמרה שאפילו מעוברת יכול להרכיב עליה, ומשמע שמעוברת כבדה מאשה רגילה והיא נמכרת לפי כרסה, שְׁמַע מִינָּהּ בֵּינְתָא – דג הנמכר בשוק במשקל אַכְּרֵסָהּ תָּקְלָה – לפי גודל כרסו כך גודל משקלו. ומבארת הגמרא: לְמַאי נַפְקָא מִינָּהּ, לְמֵיקַּח וּמִמְכַּר – לקניית דג, שאם ראית דג שכרסו גדול אל תקנהו במשקל אלא אם יוציא המוכר את מעיו: נוספת לתרעומת, לְאַשְׁלָא יְתֵירָא – שצריך חבלים יותר ארוכים, שמפני שהוסיף לה חבילות הספינה יותר כבדה ושוקעת יותר במים, וכשעומדת לפרוק משאה בשפת הנהר אינה יכולה להתקרב אל השפה שהמים שם נמוכים אלא צריך להפליגה אל אמצעית הנהר, ובשביל זה הוא צריך לקנות חבלים יותר ארוכים, ומכיון שבאמצע הדרך הוסיף לו את המשא, צריך לקנות אותם שם באותו מקום ביוקר, ועל כך יש לו עליו תרעומת.

הגמרא דנה בענין השוכר את הַחֲמָר להנהיג לו את החמור, מה יכולים השוכר והחמר לקחת עמם לדרך: תָּנוּ רַבָּנָן, הַשּׂוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר לִרְכּוֹב עָלָיו, שׁוֹכֵר מַנִּיחַ – רשאי להניח עָלָיו כְּסוּתוֹ – בגדיו, וּלְגִנּוּתוֹ – כד של משקים, וּמְזוֹנוֹתָיו שֶׁל כל אוֹתָהּ הַדֶּרֶךְ, מִבָּאן וְאֵילָךְ – יותר מזה חָמָר – המנהיג את החמור מְעַכֵּב עָלָיו. חָמָר מַנִּיחַ עָלָיו שְׂעוֹרִים וְתֶבֶן למאכל הבהמה, וּמְזוֹנוֹתָיו של החמר שֶׁל אוֹתוֹ הַיּוֹם בלבד, מִבָּאן וְאֵילָךְ שׁוֹכֵר מְעַכֵּב עָלָיו.

מקשה הגמרא: הֵיכִי דָּמֵי, אִי דִּשְׁכִיחַ לְמִזְּבַן – אם מצוי לקנות אוכל במהלך הדרך, אם כן חָמָר נַמִּי לִיעֲבַד על השוכר שלא יניח יותר ממזונותיו של אותו היום, וְאִי דְּלָא שְׁכִיחַ לְמִזְּבַן – שלא מצוי לקנות אוכל בדרך, אם כן הַשּׂוֹכֵר נַמִּי לֹא לִיעֲבַד על החמר מלקחת מזונות לכל הדרך.

מתרצת הגמרא: אָמַר רַב פָּפָּא לֹא צְרִיכָא דִּשְׁכִיחַ לְמִטְרַח וּלְמִזְּבַן – ששייך לטרוח ולקנות אוכל מֵאֲוּנָא לְאַוּנָא – בכל מלון שיחנו מלילה ללילה, ומכיון שַׁחֲמָר דַּרְכֵּיהּ לְמִטְרַח וּלְמִזְּבַן – דרכו לטרוח ולברר היכן אפשר לקנות מזונות, לכן אינו רשאי ליטול ביציאתו לדרך אלא מזונותיו לאותו היום עד שיגיעו בלילה למלון, אבל שׁוֹכֵר לָאו דַּרְכֵּיהּ לְמִטְרַח וּלְמִזְּבַן – אין דרכו לטרוח ולקנות, לכן רשאי לקחת מזונותיו לכל אותה הדרך ואין החמר יכול לעכב עליו.

הגמרא דנה בענין השוכר את החמור להרכיב עליה איש או אשה, אם יכול לשנות: תָּנוּ רַבָּנָן הַשּׂוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר לִרְכּוֹב עָלָיו אִישׁ לֹא תִּרְכַּב עָלָיו אִשָּׁה מפני שאשה כבדה מאיש, אך אם שכר את החמור להרכיב עליה אִשָּׁה רוֹכֵב עָלָיו אִישׁ. וְאִם שכר להרכיב עליה אִשָּׁה, יכול להרכיב עליה בֵּין אשה גְּדוֹלָה וּבֵין קְטַנָּה, אֲפִילּוּ אשה מְעוּבֶּרֶת שהיא יותר כבדה, וַאֲפִילּוּ מֵנִיקָה – שרובבת יחד עם ולדה.

מקשה הגמרא: הַשְׁתָּא מֵנִיקָה אָמְרַתְּ מְעוּבֶּרֶת מִיבַּעְיָא – וכי לאחר שהתירה הברייתא להרכיב עליה מניקה שרובבת יחד עם ולדה שהם שני גופים והולד כבד, צריכה היא לומר שמעוברת שהיא וולדה הם גוף אחד מותרת לרכוב, והרי הדבר כל שכן.

מתרצת הגמרא: אָמַר רַב פָּפָּא מְעוּבֶּרֶת וְהִיא מֵנִיקָה קָאָמַר – כוונת הברייתא שאמרה 'ואפילו מניקה' שיכול להרכיב עליה אפילו מעוברת שהיא מניקה.

מוכיח מכך אביי: אָמַר אַבָּיֵי, מהברייתא שאמרה שאפילו מעוברת יכול להרכיב עליה, ומשמע שמעוברת כבדה מאשה רגילה והיא נמכרת לפי כרסה, שְׁמַע מִינָּהּ בֵּינְתָא – דג הנמכר בשוק במשקל אַכְּרֵסָהּ תָּקְלָה – לפי גודל כרסו כך גודל משקלו. ומבארת הגמרא: לְמַאי נַפְקָא מִינָּהּ, לְמֵיקַּח וּמִמְכַּר – לקניית דג, שאם ראית דג שכרסו גדול אל תקנהו במשקל אלא אם יוציא המוכר את מעיו:

גם כאשר מנצחים את ה'לעומת-זה', הרי כיוון שאין זה באופן שמהפכים אותו, אלא רק באופן של ניצחון, מאחר שזוהי מלחמה, אזי אי-אפשר להיות בטוח מה יהיה לאחר זמן כו'.

ממאמר י"ט כסלו ה'תשכ"ז

ישנו גם העניין דקרב (מקרב לי), שאף שיש בו הפירוש דמלחמה, יש בו גם הפירוש מלשון קירוב, והיינו שאין זו מלחמה מרחוק אלא מלחמה מקרוב, באופן של התלבשות כו', שהנפש האלוקית מתלבשת בנפש הבהמית

ממאמר י"ט כסלו ה'תשכ"ז